

Moçambique, var der nu tale om et helt andet forslag.

Ved begyndelsen af debatten om de portugisiske territorier vedtog koloniudvalget at opfordre Portugal til at lade sig repræsentere i udvalget uden stemmeret, så længe spørgsmålet stod på dagsordenen. Den portugisiske regering afslog opfordringen bl. a. under henvisning til, at den ikke fandt, at der gjorde sig nye omstændigheder gældende i territorierne, som kunne berettigede koloniudvalget til at beskæftige sig med dem.

Debatten gav i øvrigt anledning til, at flere af de afro-asiatiske medlemmer beskyldte Portugals allierede for at medvirke til opretholdelse af Portugals kolonipolitik. Navnlig *Sierra Leone* og *Irak* omtalte dette spørgsmål i ret aggressive vendinger, og Irak foreslog, at der blev optaget kontakt med Portugals allierede under henvisning til paragraf 7 (om våbenleverancer m. v.) i den på 17. samling vedtagne resolution 1807 (XVII). Denne sidste tanke forfulgtes dog ikke under den efterfølgende diskussion.

Den 13. marts 1963 afsluttede koloniudvalget debatten med vedtagelsen af en af formanden foretaget opsummering af sagen, som mundede ud i, at der skulle optages kontakt med den portugisiske regering til undersøgelse af mulighederne for at sende en delegation til Lissabon. Denne udgang på sagen var resultat af en række underhåndsforhandlinger, i hvilke også den danske delegation tog aktiv del.

Den portugisiske regering reagerede imidlertid negativt over for tanken om at modtage en besøgsmission for med denne at drøfte de spørgsmål om territorierne, som var til behandling i udvalget. Det meget udførlige svar indeholder en række henvisninger til og gentagelser af Portugals principielle vægring ved at anerkende FN's kompetence med hensyn til de oversøiske territorier.

Udover at afslå udvalgets opfordring til at modtage en besøgsmission tilbød Portugal imidlertid at mødes med regeringerne i de lande og områder, der grænser op til de portugisiske oversøiske territorier for med dem at drøfte spørgsmål af fælles interesse, ligesom Portugal erklærede sig rede til at forhandle med dem om en afslutning af en ikke-angrebspakt. Dette forslag har naturligvis sin baggrund i den i FN ofte fremsatte på-

stand, at Portugal ved sin politik i dets oversøiske områder frembyder en trussel mod den internationale fred og sikkerhed.

På en pressekonference udtalte den portugisiske udenrigsminister omtrent samtidig med svarets afgivelse:

„Vi forelægger disse forslag i konstruktiv ånd og i god tro. Vi kender endnu ikke, og kan ej heller forudse den reaktion, som vil følge. Hvis forslagene modtages i samme ånd frigjort for rent politiske betragtninger, og i samme gode tro, kan der åbne sig en nyttig vej for alle og til gavn for alle. Hvis de bliver afvist, kan jeg vanskeligt se, hvorledes Portugal vedblivende kan beskyldes for at udvise manglende samarbejdsvilje og at frembyde en trussel mod freden og den internationale sikkerhed. Dermed vil jeg sige, at jeg ikke ser, at der er mere end eet valg; enten at vore forslag bliver accepterede eller at vi i modsat fald må håbe, at de, som anklager os, vil ophøre dermed, og at FN vil ophøre med at spille tid på os. Hvad specielt angår det afrikanske kontinent, tillader en accept af de portugisiske forslag, at de eksisterende eller påståede vanskeligheder og problemer vil kunne undersøges i et klima, der ikke er influeret af elementer eller interesser, som er helt uden for Afrika, og som på bunden ikke har de afrikanske folks sande og virkelige interesser for øje. Det vil være beklageligt, om de afrikanske regeringer ikke forstår dette, thi uden det er det måske muligt, at de endog støtter en fremmed politik i Afrika, som allerede har forårsaget mange ofre, og som, hvis den fortsætter, i fremtiden vil forårsage mange flere på kontinentet. Det vil ikke være på en usikkert skabt enhed, der kun har fjendtlighed mod Portugal til formål, at det vil lykkes de afrikanske lande at bygge deres fremgang.“

Forslagene formåede dog ikke at tilfredsstille koloniudvalgets afro-asiatiske gruppe og Jugoslavien, som den 3. april fremlagde et resolutionsforslag af følgende ordlyd:

Koloniudvalget, som

erindrer om generalforsamlingens resolutioner 1542 (XV) af 15. december 1960, 1699 (XVI) af 19. december 1961, 1742 (XVI) af 30. januar 1962 samt 1807 (XVII) af 14. december 1962,

tager hensyn til, at generalforsamlingen